

КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Гайна Сергій Вікторович

*курсант 202 взводу навчально-наукового інституту
підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Національної поліції України*

*Науковий керівник: **Калугін Володимир Юрійович**
професор кафедри кримінального аналізу
та інформаційних технологій, к.ю.н., доцент*

Роль кримінального аналізу у протидії організованій злочинності в сучасних умовах набуває особливої актуальності у зв'язку з трансформацією форм і методів злочинної діяльності, її високим рівнем латентності, транснаціональним характером та активним використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Організована злочинність становить складне соціально-правове явище, що характеризується стійкістю злочинних угруповань, ієрархічною структурою, розподілом ролей між учасниками та здатністю адаптуватися до змін у правовому полі та діяльності правоохоронних органів. У цих умовах традиційні методи протидії злочинності часто виявляються недостатньо ефективними, що обумовлює необхідність впровадження інноваційних підходів, серед яких ключове місце займає кримінальний аналіз. [1, с. 21].

Кримінальний аналіз являє собою комплексну діяльність, спрямовану на збір, обробку, оцінку та інтерпретацію інформації з метою прийняття управлінських та оперативних рішень, і є невід'ємною складовою сучасної правоохоронної діяльності, що забезпечує підвищення ефективності боротьби зі злочинністю шляхом використання аналітичних методів та інформаційних технологій [1, с. 34].

У свою чергу, кримінальний аналіз дозволяє прогнозувати розвиток злочинної діяльності та визначати пріоритетні напрями оперативно-розшукової роботи [2, с. 52].

Однією з ключових функцій кримінального аналізу є виявлення та документування зв'язків між учасниками організованих злочинних груп. Завдяки застосуванню сучасних аналітичних

методів, зокрема аналізу соціальних мереж, можливо встановити структуру злочинного угруповання, визначити його лідерів, координаторів та виконавців, а також виявити приховані зв'язки між окремими елементами кримінального середовища. Це, у свою чергу, створює передумови для більш точного планування оперативно-розшукових заходів та ефективного документування злочинної діяльності.

Сьогодні значно ускладнюється криміногенна ситуація, що зумовлює необхідність використання більш сучасних та ефективних аналітичних інструментів. Зокрема, важливу роль відіграє аналіз великих масивів даних, отриманих із різних джерел, включаючи відкриті джерела інформації (OSINT), бази даних правоохоронних органів, інформаційні системи та інші ресурси. [3].

Особливе значення у кримінальному аналізі має використання інформаційно-аналітичних продуктів, таких як аналітичні довідки, профілі злочинців, схеми зв'язків, кримінальні карти та інші візуалізаційні інструменти. Вони дозволяють наочно відображати отриману інформацію та забезпечують більш ефективне її використання у практичній діяльності підрозділів кримінальної поліції. Інформаційно-аналітична діяльність є основою сучасного управління у сфері правоохоронної діяльності та забезпечує формування обґрунтованих управлінських рішень [4, с. 239].

Особливе значення кримінальний аналіз має у протидії транснаціональній організованій злочинності, яка охоплює такі сфери, як торгівля людьми, незаконний обіг наркотичних засобів, відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, кіберзлочинність тощо. У цьому контексті аналітична діяльність забезпечує інтеграцію інформації з різних джерел, включаючи міжнародні бази даних, що дозволяє виявляти міждержавні зв'язки злочинних мереж та координувати зусилля правоохоронних органів різних країн.

Крім того, кримінальний аналіз виступає важливим інструментом інформаційного забезпечення кримінального провадження. Аналітичні продукти, такі як аналітичні довідки, профілі підозрюваних, часові та подієві діаграми, сприяють більш глибокому розумінню обставин кримінального правопорушення та підвищують якість доказової бази. Водночас результати кримінального аналізу можуть використовуватися для обґрунтування

процесуальних рішень, зокрема щодо обрання запобіжних заходів, проведення слідчих (розшукових) дій тощо.

Не менш важливою є прогностична функція кримінального аналізу, яка полягає у можливості передбачення розвитку злочинної ситуації на основі наявних даних. Використання методів математичного моделювання та машинного навчання дозволяє прогнозувати ймовірність вчинення злочинів у певних регіонах або певними групами осіб, що створює умови для своєчасного реагування та запобігання злочинній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Федчак І.А. Основи кримінального аналізу. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 240 с.
2. Кисельов А.О., Копилов Е.В. Кримінальний аналіз у діяльності правоохоронних органів. Дніпро : ДДУВС, 2023. 220 с.
3. Білоус Р.В., Василичук В.І., Таран О. В Використання методів кримінального аналізу під час оперативного провадження та досудового розслідування. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2021. № 1 (118) С. 131-137
4. Калугін В.Ю. Використання інформаційних технологій під час розслідування кримінальних правопорушень. Матер. Міжнар. наук.-практ. конф., присв. 10-й річниці набуття чинності Кримінального процесуального кодексу України (м. Одеса, 9 грудня 2022 р.) / уклад.: Л. І. Аркуша, О. О. Торбас, В. А. Завтур ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2022. С. 238-242.